

Sådan læser vi

Saxos årlige rapport
om danskernes
læsevaner

saxo

LÆS LYT LEV

Læsning anno 2023

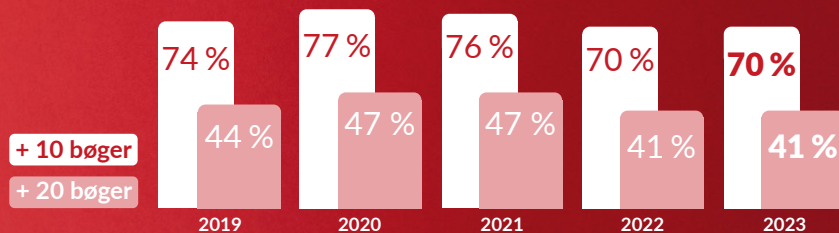
Den sidste side er vendt i 2023, og traditionen tro gør Saxo bogåret op sammen med danske læsere. Mere end 12.000 har i år bidraget til vores læseundersøgelse.

Det blev et år fyldt med læsegaver fra manges favoritforfattere, der alle satte deres aftryk på læsningen anno 2023 og gav os læsere noget at anbefale videre.

Læserne gør status

90 % af læserne var i 2023 i berøring med litteraturen mindst én gang om ugen, mens hver anden læste på daglig basis. Tallene er stort set uændrede ift. 2022. Tilsvarende ligger antallet af bøger læst i årets løb på forrige års niveau. Alligevel mindes 32 %, at de har læst mere i 2023 end i 2022. Måske har årets læste bøger haft flere sider og lydbøgerne været længere?

Antal bøger læst om året

Af dem, der har læst mere, tilskriver 35 % det nye læse- og lyttevaner, mens 9 % forklarer det med et nytteget medlemskab hos en bogstreamingtjeneste.

De fleste læser dog hovedsageligt papirbøger, men vi ser en markant stigning blandt dem, der lader de digitale bøger fylde lige så meget i deres læseliv; knap 20 % er nu overvejende hybridlæsere.

Dét læste vi i 2023

Saxo har i 2023 sendt 4,4 mio. læseoplevelser ud på tværs af formater, i salg og streaming, til evigt eje og til låns. Og selvom mange vælger format afhængigt af læsesituation, så er der til stadighed stor forskel på, hvornår og hvor der læses hvad. Det afspejles bl.a. i bestseller- og streaminglister, hvor kun få bøger tophitter i både salg og streaming.

Årets bedst sælgende papirbøger

To bøger på årets top-10 er fra 2022, men fortsatte deres sejrsgang i 2023: Maren Uthaug's '11%' og Glenn Bech's 'Jeg anerkender ikke længere jeres autoritet'. Maren Uthaug's prisvindende roman er sammen med 'Atomic Habits' også en genganger fra sidste års bestsellerliste. Selvom sidstnævnte bog om at ændre sin livsstil en vane ad gangen udkom i 2018, er den populær som aldrig før.

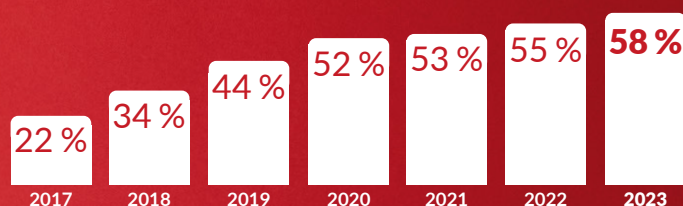
Vanetænkningen går igen i Nicklas Brendborg's 'Vanedyr', og i år indtager forfatteren hele to pladser på listen. Generelt er interessen for selvoptimering stor, og livsforlængelse er ikke længere forbeholdt science fiction, men en bølge, der er skyllet ind over fagbogslæserne.

I år afsluttede to mastodonter desuden deres serie-sensationer, og en Saxo-salut skal lyde for Jussi Adler-Olsen og nu afdøde Lucinda Riley.

Dét streamede vi i 2023

Streamingforbruget tog virkelig fart i 2023, hvor Saxos medlemmer i snit streamede 23 minutter i døgnet året rundt. Det er fem minutter mere end i 2022 og en vækst på mere end 25 %. Andelen af læsere, der angiver at være bogstreamere, udgør nu 58 %.

Udviklingen i andelen af læsere, der streamer bøger

Selvom streaming-topplisterne igen i år domineres af en knugende kærlighed til krimi, så har store romaner af Lucinda Riley og Maren Uthaug også fyldt godt. De to imponerer derudover ved også at være på årets bestsellerliste over fysisk bogsalg.

Stemmen i mit øre

Der er bred enighed om, at indlæsningens kunst har stor betydning, men om en lydbog er indlæst af en feminin eller maskulin stemme, er for de fleste ligegyldigt. Samtidig mener hver fjerde læser, at de selv ville være en god lydbogsindlæser. Så er det vel bare frem med hårbørsten og øve sig på oplæsning foran spejlet?

Bøger i børnehøjde

De små lytter

Vidste du, at lydbogens udvikling i høj grad har været drevet af børnebøger? Hver tredje læser fortæller netop, at de har lyttet til lydbøger som børn f.eks. på kassettebånd eller grammofonplade. Og børnelydbøgerne bliver stadig mere populære!

Fra 2022 til 2023 er forbruget af lydbøger til børn i Saxos app fordoblet. Samtidig er andelen af læsere, der lytter til lydbøger med børn eller børnebørn eller gerne vil prøve det, steget med 12 procentpoint siden 2021. I år lå tallet på hele 63 %.

Børnebøger har jo den charme, at vi læser dem igen og igen. Og IGEN. Så det er ingen overraskelse, at Sallys far endnu engang topper årets lister på 1., 2. og 3. pladsen for både e-bog og lydbog.

Det er jo ikke værst, når nu man er en dårlig taber ...

Bussen med flest læsehestekræfter

Der findes sjovere ord med P end PISA og PIRLS, og i år kom der atter nedslående nyt fra undersøgelser om børn og unges læseglæde og -kundskaer.

Trods det kom en bus i november kørende med rekordfart og parkerede øverst på bestsellerlisten – og blev holdende. For første gang siden 2005 og for kun fjerde gang i Saxos historie, blev en (udsolgt) børnebog årets bedst sælgende bog, fordi alle ville med på 'Den fantastiske bus'.

Bøger til tiden

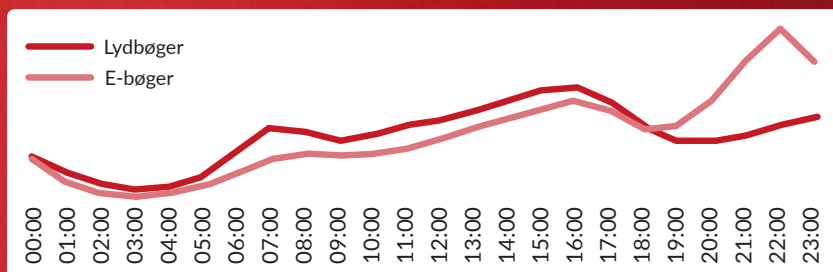
⚠ Stærkt vanedannende indhold

Når tid er en mangelvare, går det ud over bøgerne. 48 % siger, at de gerne vil læse mere, end de gør, og ud af dem siger 3 ud af 4, at mere tid i hverdagen ville kunne øge deres læsefrekvens.

Det er måske én af grundene til, at bogstreaming er så populært blandt læserne. Nærvæd hver femte af bogstreamerne siger, at de bl.a. streamer for at få mere litteratur ind i hverdagen. Lydbøgerne konkurrerer mod podcasts, som 45 % lytter til. Det tal har taget et kvantespring på hele 18 procentpoint siden 2022.

Selvom rigtig mange angiver, at de har læsning som en daglig rutine, så er der forskel på, hvornår vi læser i fysiske bøger, og hvornår vi læser eller lytter digitalt. Hvor de fysiske bøger i højere grad er en weekendaktivitet, så er e- og lydbøger mere en hverdagsting for dem, der ikke læser på daglig basis.

Streamingdøgnet fordelt på formater

Lydbogsaktiviteten i Saxos app toppe om eftermiddagen, mens e-bøgernes popularitet stiger ved sengetid. Knap 13 % af lydbogslytterne falder i søvn til lydbøger. Og det er ikke historier for sarte sjæle, der strømmer ud om natten. Ud af lydbogsaktiviteten mellem midnat og kl. 5 udgør krimi over halvdelen. Gys!

I 2023 har streamerne haft mere tid til at udforske bøgernes verden. I hvert fald er antallet af bøger streamet i Saxos app steget med 70 % fra 2022 til 2023. Måske skyldes det den øgede læselyst, som 40 % af dem, der har læst mere i 2023, har mærket.

Formaternes fede ferie

Vi tager bøgerne med, når vi skifter arbejdsgarderoben ud med badebukser og solhat. Også på formatniveau sker der udskiftning. Flere læser nemlig fysiske bøger og e-bøger i ferieperioderne, mens mange giver lydbøgerne fri. Kun 11 % angiver, at de primært lytter til lydbøger, når de holder ferie.

Af dem, der læser e-bøger, læser 28 % primært i ferier og helligdage, og det hænger formentlig sammen med, at 65 % af e-bogslæserne siger, at de sætter pris på, at en e-bog er nem at have med på farten. Mon ikke det er det samme, der er på spil, når vi ser en stigning på mere end 40 % fra 2022 til 2023 i streaming af Turen går til-serien som e-bøger.

Mest streamede Turen går til-bøger i 2023

December er den måned, hvor der blev streamet mindst, mens august er den måned, hvor der blev streamet mest. Streamingdataen for ferieugerne 28, 29 og 30 viser, at krimi stadig er det mest læste i appen, men i de hotteste ferieuger udgør genren en mindre andel end resten af året. Til gengæld ses der betydelig vækst i andelen af læst romantik i samme periode. Så måske blev en ellers regnfuld sommer for nogle alligevel lidt hed?

Maj-tid eller mere mig-tid?

I år har samfundsdebatten kredset meget om tid. Tid til hinanden, tid til arbejde, hver ting til sin tid. Men fordelingen? Den er svær at blive enige om. Noget tyder dog på, at læsetiden i 2023 blev prioriteret.

Af dem, der har læst mere, angiver 40 %, at de har haft mere tid til læsning. Hvor 30 % af læserne siger, de læser, når de har tid, så angiver 21 %, at de bevidst sætter læsetid af.

‘Ærø Manifestet’ af Maj My Humaidan var en af forårets helt store højdespringere i både salg og streaming og satte hjemmeskoling og nærhed på agendaen. Samtidig har vi set en enorm interesse for bøger om livsforlængende livsstilsændringer, der kan stoppe eller strække tiden.

Er der noget i tiden – eller måske tidsånden – der giver os lyst til at tage styring over livet? Krige, kriser og klima er blot nogle af de store udfordringer, vores tid byder på, og måske dét, der giver os lyst til at tage kontrollen tilbage over det, vi føler, vi faktisk kan ændre på.

“ *Er blevet forelsket i læsning igen efter en længere pause*

– Deltager i Saxos læseundersøgelse 2023

Litteraturens store kredsløb

Dobbeltkonfekt på den gode måde

Nogle bøger er så gode, at de fortjener at blive læst mere end én gang, men genlæsning er ikke, hvad det har været. 47 % angiver, at de enten læser bøger, de allerede har lyttet til, eller omvendt. Flere fortæller desuden, at de læser i den fysiske bog, samtidig med at de lytter til lydbogen. Det må da siges, at være det bedste af begge verdener.

Til gengæld har vi sværere ved at holde styr på flere bøger på én gang. 44 % siger nemlig, at de kun har gang i én bog ad gangen. Skal vi være vores bøger 'utro', er det enten med flere fysiske bøger på samme tid (21 %) eller én fysisk bog og én lydbog (15 %). Kun 3 % formår at holde styr på flere lydbøger på samme tid.

“Nogle bøger, som jeg har læst fysisk, er også dejlige at lytte til som lydbog. Det giver et andet indblik, og der dukker ofte nye ting op

– Deltager i Saxos læseundersøgelse 2023

Alene i 2022 og 2023 blev der solgt ca. 30.000 fysiske bøger til Saxo-medlemmer, der også har streamet en digital version af samme bog. Om det skyldes, at bogen er en gave, eller at formaterne for den enkelte komplimenterer hinanden, er uvist, men i hvert fald er dobbeltgænger motivet med til at understrege, at mange gør både og.

Noget nyt, noget gammelt, noget lånt og noget ... godt?

Alder er som bekendt bare et tal – også når det kommer til bøger. 73 % af læserne siger, at de både læser nyudgivelser og bøger af ældre dato. Samme tendens gør sig også gældende i Saxos app, hvor ældre udgivelser bliver fundet frem fra gemmerne. Bøgerne får på den måde et længere liv i streaming, og særligt oplever vi, at de første bøger i serier bliver genoplivet, når nye bind udkommer.

Hos Saxo er udgivelsesdatoer generelt ikke så vigtige. Vi har nemlig uendelige hyldemeter til rådighed både i appen og på Saxo.com. Læserne skeler tilsyneladende heller ikke til alderen, når de køber fysiske bøger hos os. Faktisk er 56 % af de solgte bøger i 2023 mere end et år gamle.

“Bøger er altid et stort samtaleemne i min venindegruppe. Vi anbefaler hinanden titler og har en uformel bogklub

– Deltager i Saxos læseundersøgelse 2023

Det, der for nogle er gammelt, er for andre nyt. I hvert fald er vi så gode til helt bogstaveligt at dele vores læseoplevelser med andre, at 75 % angiver enten at låne bøger af eller låne egne bøger ud til andre. Så er det jo bare med at krydse fingre for, at de kommer tilbage uden bussemænd og æselører.

Et udlån er vel i sig selv en anbefaling, og årets besvarelser viser, at 38 % bruger anbefalinger fra deres omgangskreds som et pejlemærke, når de vælger deres næste læseoplevelse i fysisk form.

Så mange bøger, så lidt tid

Bøger er til for at blive læst, men heldigvis har de ingen udløbsdato. Hver tredje siger, at de langt fra har læst alle bøgerne i deres bogreol. Samtidig siger 74 % af læserne, at de ikke smider bøger ud.

Mange har til gengæld set fidusen i at gå på guldjagt i egen eller andres reoler. Næsten halvdelen af læserne angiver, at de køber eller sælger brugte bøger, og af dem er 41 % så glade for genbrugsbøger, at de helst køber brugte fremfor nye bøger.

Mens hovedparten sælger eller køber brugte bøger, fordi de enten kan tjene eller spare penge eller reducere deres klimaaftryk, så siger 23 %, at de sælger deres bøger videre, fordi de ikke har behov for at eje alt, hvad de læser.

Siden 2019 har Saxo-medlemmer kunnet sælge deres brugte bøger på Saxo.com. Indtil nu er mere end en halv million bøger blevet sat til salg, mens 150.000 er blevet solgt.

På listen over de brugte bøger, som flest Saxo-medlemmer har sat til salg, indtager Stieg Larssons Millennium-trilogi hele top-3.

Følger vi bogens rejse, kan vi se, at mange af de brugte bøger, der bliver sat til salg på Saxo.com, også i første omgang er købt hos os. Og på den måde kan alle nemt blive en del af litteraturens store kredsløb, hvor gamle bøger kan få nyt liv.

Fagre nye, store verden

Hvad sagde AI?

Er nye opdagelser og teknologier spændende eller angstprovokerende? I 2022 kom kunstig intelligens på alles læber, og AI-snakken fortsatte i hele 2023. Bogbranchen var selvfølgelig ikke undtaget.

Men hvad siger læserne – kan man sætte litteratur på formel og lade en algoritme skrive for sig? 58 % siger pænt nej tak til AI-skrevne bøger, mens hver tredje læser endnu ikke har besluttet sig. Til sammenligning vil tre ud af fire ikke lytte til en lydbog indlæst af en AI-stemme. Så er spørgsmålet blot, om vi faktisk er i stand til at skelne.

Dog er menneskelige fejl som forkert udtalte fremmedord, steder og navne virkelig noget, der skurrer i lydbogslytternes ører. Hver fjerde lytter siger, at det kan være grund nok for dem til at droppe en lydbog. Mon dieu, siger vi bare – helt korrekt udtalt selvfølgelig!

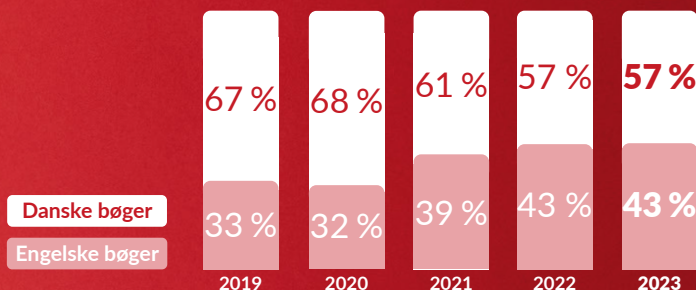
“*Jeg kan droppe en bog efter et par sekunder på baggrund af stemmen. Specielt hvis stemmen lyder som en robot*”

– Deltager i Saxos læseundersøgelse 2023

Do you read me?

Men alt fremmed er ikke farligt. 45 % angiver, at det er ligegyldigt for dem, om en bog er skrevet af en dansk eller udenlandsk forfatter. Kun 5 % foretrækker litteratur skrevet af danske forfattere.

Udvikling i bogsalg fordelt på sprog

Hver tredje læser går skridtet videre: De vil nemlig helst læse på engelsk, hvis det er originalsproget. Kigger vi ned i Saxos salgstal for året, så viser de også en klar tendens. Læserne er vilde med bøger på engelsk – og det i stigende grad. Det engelske bogsalg er gennem de seneste fem år vækstet med 30 % og udgør nu næsten halvdelen af Saxos samlede bogsalg.

Årets 5 bedst sælgende bøger på engelsk

Særligt fagbøger var i 2023 populære på engelsk, men de hotte #BookTok-fænomener 'Icebreaker' og 'Fourth Wing' lagde sig også solidt i toppen. Læserne har tilsyneladende fundet den helt rigtige balance mellem business and pleasure.

Fra et hjem med reol

Mange har følelser investeret mellem siderne i deres bøger, og et hjem uden en bogreol er for nogen simpelthen ikke et rigtigt hjem. Hver tredje læser håber, at deres bogreol siger noget om, hvem de er, mens knap hver fjerde dømmer andre på deres litterære hyldemeter.

**“Jeg vil ikke sige jeg dømmer.
Men man kan lære meget
om personen, ud fra hvad
de har på bogreolen (...)**

– Deltager i Saxos læseundersøgelse 2023

It's a match!

91 % af læserne siger, at de giver bøger i gave til andre, og ud af dem angiver 43 %, at de giver firkantede pakker, fordi bogen passer godt til modtageren.

Selvom intet er så godt som at give, siger 3 % alligevel, at en boggave gives, fordi 'den fortæller noget om mig som afsender'. Bøger er altså for lidt over 250 læsere godt for selvfortællingen.

En forfatter gemt i min maven?

Næsten hver tredje læser har (haft) lyst til at udgive en bog. I 2016 spurgte vi læserne, om de drømte om at udgive en bog, og andelen var sjovt nok den samme. I 2023 har næsten 400 forfattere deltaget i læseundersøgelsen – så mange angiver nemlig, at de allerede har udgivet en bog.

Læsetid til eftertanker

“ *Det bedste ved en bog er ikke de tanker, den indeholder, men de tanker, den skaber* ”

– Deltager i Saxos læseundersøgelse 2023

Citatet ovenfor sendte en læser til os i forbindelse med, at årets besvarelser, der ligger til grund for denne rapport, tikkede ind. I bøgerne finder læserne blandt andet fordybelse, ro og den refleksion, som læserens citat beskriver. Alt det kan der måske være særligt behov for, når omverdenen og tendenser i tiden står i modsætning til netop langsommelighed og eftertanke.

Hvor ofte og hvor mange bøger, vi læser, lå i 2023 på et både højt og stabilt niveau, og alligevel vil mange gerne læse mere. Heldigvis har rigtig mange også følt, at de har læst mere end i 2022, og hvis der er noget, bestsellerlisterne har peget på i 2023, så er det vanens magt.

Nok vil vi underholdes, men vores sult efter ny viden lader også til at styre os, når vi skal vælge næste læseoplevelse. De mange fagbøger i årets top-10 vidner i hvert fald om et stort ønske efter at blive klogere – på os selv, det gode liv og hinanden.

Læs, lyt, lev

Lad os vende siderne sammen i 2024. Med bøgerne har vi ingen begrænsninger at tage hensyn til, hvad end det er en fantastisk bus, som vi alle vil med på, en drageryg, en sundhedsdille eller en smørrebrødsrejse. Ingen tur er for farlig, tanke for vild eller omvej for anstrengende på litteraturens veje.

Vores bedste råd til jer: Bliv ved.

Sådan gjorde vi

Hvert år spørger vi ind til danske læserses læse- og lyttevane. Det har vi gjort i mange år for at følge med i tendenserne i læseudviklingen. I november 2023 gennemførte vi vores årlige læseundersøgelse, som flere end 12.000 personer deltog i, og det er den læseundersøgelse samt supplerende data om litteraturforbrug, denne rapport baserer sig på.

Saxo – din danske boghandel siden 2001.